

ת"פ (חיפה) 38624-05-24 - מדינת ישראל נ' עלי שאהין

ת"פ (חיפה) 38624-05-24 - מדינת ישראל נ' עלי שאהין ואח'מחוזי חיפה

ת"פ (חיפה) 38624-05-24

מדינת ישראל

נגד

1. עלי שאהין

2. מוחמד שאהין

3. סאבר חיג'אזי (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[08.09.2024]

סגן הנשיא, כב' השופט אבי לוי

גזר דין

(בעניין הנאשמים 1 ו-3)

כללי

הנאשמים שלפניי, עלי שאהין (להלן: "הנאשם 1"), וסאבר חיג'אזי (להלן: "הנאשם 3") הורשעו ביום 17.6.24 על-סמך הודאתם בעובדות כתב אישום מתוקן אשר הוגש נגדם.

כאן המקום לציין, כי נאשם משותף נוסף בכתב האישום, מוחמד שאהין (להלן: "הנאשם 2") הורשע אף הוא בדיון האמור. עם זאת, מאחר שבעניינו התבקש תסקיר לעניין העונש מאת שירות המבחן, ביקש צוות ההגנה שעניינם של הנאשמים 1 ו- 3 יידון ללא המתנה להפקת התסקיר בעניינו של הנאשם 2.

משאלה היו פני הדברים קבעתי (ראו החלטתי מיום 4.7.24), כי דיון הטיעונים לעניין עונשו של הנאשם 2 יתקיים בנפרד, לאחר קבלת התסקיר בעניינו.

לשם השלמת התמונה, אציין כי -

הנאשמים 2 ו- 3 הורשעו בביצועה של עבירת החזקת נשק בצוותא לפי סעיפים 144(א) ו- 29 לחוק העונשין (להלן: "לחוק העונשין") או "החוק";

בעוד, הנאשם 1 הורשע בסיוע להחזקת נשק לפי סעיפים 144(א) ו- 31 לחוק העונשין. עובדות הרשעה

עובדות הרשעתם של הנאשמים בכתב האישום המתוקן, הינן כדלהלן -

נאשמים 1 ו- 2 הם אחים, ובבעלות בני משפחתם רפת בעיר טמרה. נאשם 3 הוא חבר של נאשמים 1 ו-2.

בתאריך 16.4.24, בסמוך לשעה 22:00, החזיקו הנאשמים 2 ו- 3 בחממה בסמוך לרפת, נשק דמוי רובה סער m-4 המיועד לירי כדוריות פלסטיק בקוטר 6 מ"מ ואשר הוסב לירי תחמושת בקליבר 5.56 מ"מ, ובתוכו מחסנית ריקה

תואמת המהווה אביזר לנשק. וזאת בסיועו של נאשם 1 אשר אבטח אותם בעת החזקת הרובה הנ"ל. הרובה הוא כלי שסוגל לירות כדור ובכוחו להמית אדם.

ראיות לעניין העונש

ב"כ המאשימה, עו"ד קרן, ציין כי הנאשמים 1 ו-3 נעדרים עבר פלילי. לא הוצגו ראיות נוספות לעניין העונש בעניינם של הנאשמים.

טיעוני המאשימה לעניין העונש

ב"כ המלומד של המאשימה הגיש טיעונים לעניין העונש בכתב והוסיף על אלו בע"פ. בקצירת האומר, המאשימה עמדה על החומרה הגלומה בעבירות הנשק ועל מגמת ההחמרה בענישה, נוכח העובדה שעבירות אלו הפכו למכת מדינה של ממש. הפרקליט המלומד עמד על הערכים המוגנים שנפגעו, פועל יוצא של עבירות החזקת הנשק. הוער, כי אין עסקינן בהחזקה "רגעית", אלא בהטמנה של כלי הנשק. מכאן עמדה המאשימה על מדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות ועל נסיבות ביצוע העבירה. לעמדת המאשימה יש לשרטט בעניינו של הנאשם 3 (כך גם בהתייחס לנאשם 2 שעניינו הופרד כאמור) מתחם ענישה הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ובעניינו של הנאשם 1 מתחם ענישה הנע בין 12 ל- 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד מאסר מותנה וקנס כספי. הוער, כי מאחר והנאשמים הודו בעבירות המיוחסות להם, ובכך חסכו זמן שיפוטי יקר; ומאחר והם נעדרו עבר פלילי, אזי יש למקם את עונשם ברף הבינוני נמוך של מתחם הענישה המוצע, גם על רקע שיקולי הרתעת הרבים.

טיעוני ההגנה לעניין העונש

הנאשם 1

סנגוריו המלומדים של הנאשם 1, עוה"ד זילברשלג וכן אשר, עמדו על כך, כי גילו של הנאשם 1 בבצעו את העבירה עמד על 21 ומחצה בקירוב. משמע, קרוב לסף המחייב הגשת תסקיר לעניין העונש. הסנגורים עמדו על כך, כי הנאשם נעדר עבר פלילי ועל כך שזו הסתבכותו הראשונה עם החוק. הודגש, כי עסקינן בעבירת סיוע שאיננה מתאפיינת בסיוע מהותי וברור, אלא בסיוע "עמום", כך על פי עובדות כתב האישום המתוקן. הודגש, כי הנאשם מתחרט על מעשיו; לראייה, הוא נטל אחריות על מעשיו. הוער, כי מדובר בנשק יחיד ומאולתר שאינו רובה סער תקני, ללא תחמושת שנתפסה לצדו, ובכך טמונים שיקולים לקולה. הסנגורים הציגו לבית המשפט אסופת פסיקה ועתרו להשית על הנאשם 5 חודשי מאסר לריצוי בפועל (שכן הנאשם מצוי במעצר בתיק זה במשך 3 חודשים בקירוב). הנאשם 1, בדבריו אל בית המשפט, ציין כי הוא מצטער על מעשיו. הוא הוסיף שלא יחזור על מעשיו.

הנאשם 3

סנגורו המלומד של הנאשם 3, עו"ד סלימאן, הגיש לבית המשפט אסופת פסיקה המתאימה לשיטתו לעניינו של הנאשם וסקר את חלקה במהלך הדיון. לדידו, המתחם ההולם את נסיבות עניינו של הנאשם נע בין 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל לבין 21 חודשי מאסר לריצוי בפועל. נוכח עברו הנקי של הנאשם, גילו, וסוג הנשק שהוחזק, נטען, כי עונשו של הנאשם 3 צריך להיות ממוקם בתחתית מתחם הענישה המוצע.

הנאשם 3 פנה בדבריו אל בית המשפט וציין כי הוא מצטער על מעשיו. הוא הוסיף שלא יחזור על מעשיו וביקש מבית המשפט לאפשר לו לבנות את חייו מחדש.

דיון והכרעה

החזקת נשק, רכישתו, נשיאתו, הובלתו והשימוש בו הפכו למרבה הצער למכת מדינה (ראו לעניין זה למשל: ע"פ 1695/22 מדינת ישראל נ' גנאים, פסקה 11, ביום 29.3.22). ברי, כי מדינה ריבונית ומתוקנת איננה יכולה לקבל כ"מכת-גורל" תופעה שבמסגרתה מוחזק נשק בלתי-חוקי בקרב אזרחיה ותושביה. תופעה שכזו חותרת תחת שלומם וביטחונם של אזרחיה, ועלולה חלילה, לכרסם ביסודות לחם חוקה.

פעם אחר פעם בשנים האחרונות, חזר ועמד בית-המשפט העליון על כך, כי בנשק בלתי-חוקי, המוחזק בידיים בלתי-מוסמכות, עלול לבסוף להגיע לכלל שימוש מסוכן. מתאימים לעניין זה הדברים שנכתבו במסגרתו של ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקאות 16-17 (ניתן ביום 5.11.2019) ולפיהם -

"השימוש בנשק חם ככלי ליישוב סכסוכים הפך לרעה חולה, וכמעשה של יום ביומו גובה חיי אדם ולעיתים אף את חייהם של חפים מפשע אשר כל חטאם היה כי התהלכו באותה עת ברחובה של עיר. בשנים האחרונות אף חלה עליה מתמדת במספר אירועי הירי המדווחים למשטרה (ראו למשל: דו"ח מבקר המדינה התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים 28 (2018)). על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת. [...]

בהתאם לכך ולנוכח ריבוי מקרי הירי, יש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה כלפי ביצוע עבירות החזקת נשק שלא כדון, ועל אחת כמה וכמה שימוש בנשק חם ופציעתם של קורבנות שונים עקב כך. הצורך במדיניות ענישה מחמירה נחוץ במיוחד כאשר השימוש בנשק גורר פגיעה בגוף ובנפש, וכאשר מבצעי העבירות אינם מוסרים את כלי הנשק לידי רשויות החוק - ובכך מוסיפים לפגוע בביטחון הציבור וקיים חשש תמידי לשימוש עברייני חוזר בנשק זה, כמו גם להגעתו של נשק זה לגורמים עויינים ובכללם גורמי טרור. נמצא אפוא כי בנסיבות דהיום, ראוי ונכון להחמיר את מדיניות הענישה הנוהגת, זאת בין היתר על מנת להרתיע עבריינים פוטנציאליים משימוש בו כאמצעי ליישוב סכסוכים" (ההדגשה אינה במקור).

כידוע, עת נפנים לבצע את מלאכת הענישה, העיקרון המנחה שנקבע במסגרת תורת הבניית שיקול-הדעת השיפוטי, הוא עקרון ההלימה: משמע, שימור יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג העונש המוטל עליו ומידתו. על מנת לשמר יחס זה, עובר לקביעת העונש יש לשרטט מתחם עונש הולם, מתוך התחשבות בערך חברתי בו פגע המעשה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. מכאן, לאחר קביעת המתחם, וככל שבית-המשפט לא מצא לנכון לסטות הימנו מטעמים של שיקום או של הגנה על הציבור, ייקבע העונש המתאים לנאשם בשים לב לנסיבותיו האישיות ולנתונים נוספים, הללו שאינם קשורות בביצוע העבירה.

ראשית, אפנה לדון בעניינו של הנאשם 3.

בכל הנוגע לערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כפועל יוצא ממעשיו של נאשם זה, הרי שהדברים מובנים מאליהם: המחזיק נשק בלא רשות על פי דין פוגע בראש ובראשונה בביטחון המדינה ובמנגנוני שלטונה; בשלום הציבור ובסדר הציבורי. הוא פוגע בביטחון הציבור וחושף אותו לאירועי טרור עוין כמו גם פלילי המבוצעים באמצעות נשק המוחזק והמושג שלא כחוק. הפגיעה בערכים אלו ממשית.

תופעה זו יש לבער. הדברים בוטאו כך מפי כב' השופט מזוז במסגרתו של ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (ניתן ביום 15.11.19) בציינו כדלהלן:

"ביעור תופעת החזקת כלי נשק בלתי חוקיים הוא אפוא אינטרס ציבורי מהמעלה הראשונה ותנאי הכרחי למאבק בתופעות הפשיעה האלימה לסוגיה הרווחות במקומותינו, בבחינת 'ייבוש הביצה' המשמשת ערש לגידולן של תופעות אלה. מהלך כזה מחייב הירתמות גם של בתי המשפט, על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה לעבירות נשק בלתי חוקי באשר הן, וכל שכן מקום שנעשה בנשק כזה שימוש בביצוע עבירות אלימות לסוגיהן" (ההדגשה אינה במקור). על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם 3, עיינתי בפסיקה רחבה העוסקת בעבירת החזקת נשק. נמצאתי למד, כי בשנים האחרונות חלה אט אט מגמת החמרה בענישה, הבאה לידי ביטוי בפסיקת הערכאות השונות הנוגעת לעבירה זו. עם זאת, ברי, כי משקל ניכר בקביעת העונש בעבירות של החזקת נשק יש לתלות באופי הנשק, במידת קטלניותו, בכמות הנשקים המוחזקים, בתחמושת שנתפסה לצדו וכיוצ"ב. למעשה, "כבכל עבירה, גם בעבירות נשק קיים מדרג של חומרה, ושומה על בית המשפט להביאו בחשבון בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם" (ע"פ 9702/16 אלוליאיה נ' מדינת ישראל, פסקה 8, ניתן ביום 13.9.17) (ראו בנוסף לעניין זה: ע"פ 4059/17 סלמה נ' מדינת ישראל, פסקה 5, ניתן ביום 24.4.18).

כך למשל: במסגרת עפ"ג 15295-08-23 (מחוזי ב"ש) אלגרינאו נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 10.1.24), הושתו 26 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בגין החזקת נשק דמוי רובה סער מסוג 16-משהוסב לירי תחמושת 5.56, ביחד עם שלוש מחסניות המכילות כמה עשרות כדורי 5.56; במסגרתו של עפ"ג 2024-04-21 (מחוזי נצרת) מדינת ישראל נ' חוסיין מנדורי (ניתן ביום 29.06.2021), בגין החזקת רובה דמוי סער מסוג M-16 (איר סופט) וחלק תחתון של רובה M-16 ומחסנית תואמת (עם 30 כדורים) הושתו 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל; במסגרתו של ע"פ 1806/22 נבארי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 15.6.22) הושתו 16 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין החזקת אקדח חצי אוטומטי טעון במחסנית ובכדורים; במסגרתו של ת"פ (מחוזי ב"ש) 54607-07-19 מדינת ישראל נ' גבור (ניתן ביום 12.01.2020). הושתו 22 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בגין החזקת רוס"ר M-16 ומחסנית ריקה; ע"פ 5646/15 תיהאווי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 14.2.16 - במסגרתו הושתו 15 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין החזקת אקדח טעון במחסנית ובה כדורים. במסגרתו של ע"פ 2141/21 חניני נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 27.5.21) - הושתו 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין החזקת אקדח אוויר שבוצעו בו שינויים וכדורים תואמים.

כאן המקום לציין, כי בהקשרה של עבירת הנשק המיוחסת לנאשם, נכנסה לתוקף זה לא כבר (מיום 8.12.21) הוראת תיקון מס' 140 לחוק, שבמסגרתו עוגנו עונשים מזעריים בכל הנוגע לעבירות שעניינן החזקה, הובלה או סחר בנשק שלא כדין (סעיף 144(ז) לחוק). בתיקון זה נקבע, כי העונש שיוטל על העבריין במקרים אלו "...לא יפחת עונשו מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו; עונש מאסר לפי סעיף קטן זה לא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים, כולו על-תנאי". בהקשר זה יש להזכיר, כי העונש המרבי הקבוע לצדה של עבירת החזקה לפי סעיף 144(א) לחוק עומד על שבע שנות מאסר. בשלב זה, יש להתייחס אל הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה (אלו המצוינות בסעיף 40ט לחוק).

עובדות כתב האישום המתוקן מלמדות, כי עסקינן בנשק דמוי רובה סער 4-ממ המיועד לירי כדוריות פלסטיק בקוטר 6 מ"מ ואשר הוסב לירי תחמושת בקליבר 5.56 מ"מ, כאשר לצדו נתפסה מחסנית ריקה תואמת המהווה אביזר לנשקף ללא תחמושת. חלקו של הנאשם 3 בהחזקת הנשק הנ"ל הוא משמעותי ועיקרי (בצוותא חדא עם הנאשם 2). הנאשם יכול והיה צריך לשלוט על מעשיו. אין בנמצא כל סייג לאחריות פלילית בהקשר זה הנזקף להגנתו של הנאשם. ברי, כי עלול היה להיגרם נזק נוסף כפועל יוצא משימוש שלא כדין בנשק לצרכים פליליים או אחרים. למרבה המזל תפיסתו של הנשק בתוככי רפת בעיר טמרה מנעה זאת. הסיבות שהביאו את הנאשם 3 לביצוע עבירה זו נותרו עלומות ולא הובהרו דיין.

לאור כל המקובץ, מצאתי לנכון לקבוע מתחם ענישה בעניינו של הנאשם 3 אשר נע בין 18 לבין 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים.

מכאן, ראוי לבחון מהו העונש המתאים לנאשם בשים לב לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. יש לזקוף לזכותו של הנאשם 3 את החיסכון המשמעותי בזמן שיפוטי יקר, הנגזר מהודאתו ומנטילת האחריות שביצע. ברי, כי עונש מאסר ממושך יפגע בנאשם. אזכיר, כי לא הופק תסקיר לעניין העונש. במובן זה, לא קיימת בנמצא המלצה שיקומית בעניינו. הנאשם נעדר עבר פלילי.

בנוסף לאמור לעיל, נוכח התנהגותו של הנאשם, סברתי כי בהחלט יש מקום לשכלל בגדרי מתחם הענישה את השיקול שעניינו בהרתעת הרבים (בהתאם לסעיף 40 לחוק); ותך העברת מסר לציבור הרחב שהתנהגות דומה ומסוכנת שכזו אינה מקובלת במחוזותינו.

לאחר ששקלתי את כל השיקולים הדרושים לכך, מצאתי לנכון להטיל על הנאשם 3 את העונשים הבאים:
א. 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל מיום מעצרו.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירות בנשק לפי סעיף 144 לחוק העונשין.
ג. קנס ע"ס 2000 ש"ח או 10 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד יום 1.1.25.

אפנה כעת לדון בעניינו של הנאשם 1.

אזכיר לקורא, כי נאשם זה (בניגוד לנאשם 3) הורשע בעבירה שעניינה סיוע להחזקת נשק לפי סעיפים 144(א) ו- 31 לחוק העונשין. ככלל, בהתאם לחוק העונשין העונש על סיוע עומד על מחצית הענישה הנוגעת לעבירה העיקרית, בעוד כאשר עסקינן בעונש מזערי - העונש לא יפחת ממחציתו (ראו סעיף 32(3) לחוק העונשין).

בכל הנוגע לערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כפועל יוצא ממעשיו של נאשם 1, הרי שגם בעניינו הדברים מובנים מאליהם. המסייע להחזיק נשק בלא רשות על פי דין פוגע בראש ובראשונה בביטחון המדינה ובמנגנוני שלטונה; בשלום הציבור ובסדר הציבורי. הוא פוגע בביטחון הציבור וחושף אותו לאירועי טרור עוין כמו גם פלילי המבוצעים באמצעות נשק המוחזק והמושג שלא כחוק. הפגיעה בערכים אלו במקרה זה היא ממשית, אך ברי כי זו פחותה ורחוקה יותר מעניינו של הנאשם 3 - מבצעה העיקרי.

את מדיניות הענישה הנוגעת לביצועה של העבירה העיקרית סקרתי בעניינו של הנאשם 3, ולא מצאתי כי קיים צורך לסרוק את זו פעם נוספת כאן. ברי, כי ממדינות הענישה לעיל ניתן לגזור מהו העונש הנוהג גם בעניינו של מי שמסייע. יש לעשות כן גם כפועל יוצא של "אחידות הענישה", אך תוך הבחנות נדרשות.

משכך, יש להתייחס בהקשר זה כדבעי אל הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה (אלו המצוינות בסעיף 40ט לחוק). כאמור, עסקינן בנשק דמוי רובה סער 4-ממ המיועד לירי כדוריות פלסטיק בקוטר 6 מ"מ ואשר הוסב לירי תחמושת בקליבר 5.56 מ"מ, כאשר לצדו נתפסה מחסנית ריקה תואמת המהווה אביזר לנשקף ללא תחמושת. חלקו של הנאשם 1 בביצוע עבירת ההחזקה אינו העיקרי, שכן עסקינן בסיוע להחזקת הנשק הנ"ל, כזה מצוי מחוץ למעגל העיקרי של ביצוע עבירת ההחזקה. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, הרי שנאשם 1 "אבטח" את הנאשמים האחרים לשם החזקת הרובה הנ"ל. מכל מקום, הנאשם 1 היה צריך לשלוט על מעשיו. אין בנמצא כל סייג לאחריות פלילית בהקשר זה הנזקף להגנתו של הנאשם. ברי, כי עלול היה להיגרם נזק נוסף מן הסיוע לעבירה העיקרית, היה וחלילה הנשק היה משמש לצרכים פליליים או אחרים. למרבה המזל תפיסתו של הנשק מנעה זאת. הסיבות שהביאו את הנאשם 1 לביצוע הסיוע נותרו עלומות ולא הובהרו דיין.

לאור המקובץ, מצאתי לנכון לקבוע מתחם ענישה בעניינו של הנאשם 1 אשר נע בין 9 לבין 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים. יש לזקוף לזכותו של הנאשם 1 את החיסכון המשמעותי בזמן שיפוטי יקר, הנגזר מהודאתו ומנטילת האחריות שביצע. ברי, כי עונש מאסר ממושך יפגע בנאשם. גילו יחסית צעיר (21½) בעניינו של הנאשם לא הופק תסקיר לעניין העונש. במובן זה, לא קיימת המלצה שיקומית בעניינו. הנאשם נעדר עבר פלילי. בנוסף לאמור לעיל, נוכח התנהגותו של הנאשם, סברתי כי בהחלט יש מקום לשכלל בגדרי מתחם הענישה את השיקול שעניינו בהרתעת הרבים (בהתאם לסעיף 40 לחוק); תוך העברת מסר לציבור הרחב שגם סיוע להתנהגות דומה ומסוכנת שכזו אינה מקובלת במחוזותינו. לאחר ששקלתי את כל השיקולים הדרושים לכך, מצאתי לנכון להטיל על הנאשם את העונשים הבאים: א. 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל מיום מעצרו. ב. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירות בנשק (הכוללות סיוע להן) לפי סעיף 144 לחוק העונשין.

הנשק והאביזרים יושמדו לאחר שגזר דינם של כל הנאשמים בפרשה זו יהפוך לחלוט. זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ה' אלול תשפ"ד, 08 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.